

A)

Akterdäck = däckets akter om midskeppsdelen på fartyg.

Akterhand = den som står sist ex. vis när flera man halar i en tross.

Akterlig = ex. vis vind som blåser från aktern.

Akterljus = akterlanterna.

Akter om tvärs = riktning.

Akterpik = utrymme i aktern.

Akterroddare = aktersta män i en roddbåt, anger takten.

Aktersegel = ex. vis mesansegel.

Akterskepp = aktra delen av ett fartyg.

Akterspegel = bordsläggningens avslutning akterut, flat eller rundad.

Akterspring = tåg eller wire som skall stoppa eller motverka ett fartygs rörelse föröver.

Akterstagad = ex. vis då en mast eller skorsten har en viss lutning akteröver.

Akteröver = 1 i riktning mot akter. 2 ett fartygs rörelse bakåt.

Akustisk signalering = mistsignal.

Alhidad = 1 rörlig arm på en sextant. 2 vridbar arm på en pejlskiva.

Alle man på däck = beordras i regel i en kritisk situation.

Allmän farled = vattentrafikled upplåten för allmän sjöfart.

Angöra = ex. vis angöra land för att få "landkänning".

Angöringsboj = angöringspunkt ex. vis utanför en hamn.

Angöringsfyr = fyr med stor ljusstyrka och lysvidd som ger sjöfarten ledning då det närmar sig från öppna sjön och tänker ex. vis angöra en hamn eller följa kusten.

Ankare = anordning som fäster på sjöbotten och kvarhåller fartyget på en plats, det finns olika slags ankare ex. vis stockankare, patentankare, skålankare m.fl.

Ankarklys = öppning i bordsläggningen där ankarkättingen löper ut och ned i vattnet.

Ankarljus = ankarlanterna.

Ankarspel = anordning vid fällande och upptagande av ankare, oftast maskindrivet, på småbåtar handdrivet.

Ankarstek = speciell knop som fäster ankartåget till ankaret se "röringsstek".

Anlöpa = gå in i en hamn eller på en redd.

Anropa = påkalla ett fartygs uppmärksamhet genom tillrop.

Ansätta = späanna den stående riggen ex. vis på en valbåt.

Apa = benämning på ett gaffelsegel.

Armada = en stor mängd fartyg sammanförda.

Astronomisk navigation = navigering med hjälp av himlakroppar.

Atmosfär = lufthöljet kring jorden.

Atoll = ringformat korallrev.

Avdrift = avvikelser från den styrda kursen orsak kan vara vind eller ström.

Avhåll = lägg tåget några varv kring en pollare.

Avlösa = ex. vis förfånga vid rodret.

Avrigga = taga ner löpande och stående rigg, bommar, men ej masterna.

B)

Babord = vänstra sidan av ett fartyg då man är vänd föröver.

Babordsljus = babordslanternerna.

Babölingar = äldre uttryck för de av besättningen som tillhörde babords vakt.

Back = 1 de del av fartygsdäcket som är beläget längst förut. 2 mathämtare ombord, oftast ett plåtskär.

Backa = när ett fartyg av egen drivkraft förflyttar sig akteröver.

Back i seglen = då fartyget kommer för nära vindögat.

Backlag = ett matlag ombord i ett örlogsfartyg oftast bestående av c:a 10 man varav en är avdelad att hämta maten och diska och duka av efter avslutad måltid.

Balansroder = en typ av roder.

Ballongsegel = i allmänhet ett segel av lätt duk och med stor bukighet.

Bank = upphöjning av sjöbotten till en plåtå, där vattendjupet oftast är ringa.

Bardun = backstag som stöttar ex. vis en mast i riktning akteröver och i sidled.

Bark = segelfartyg med minst tre master.

Barkass = större skeppsbåt ombord i stora fartyg, användes oftast för transport av tyngre föremål, passagerare och bagage, finns även ombord i stora örlogsfartyg.

Barlast = vatten, järn, sten och dylikt som intages i ett fartyg för att öka stabiliteten, ex. vis då ett fartyg går utan last.

Barlasttank = särskild tank som användes när vatten utnyttjas såsom barlast.

Barograf = instrument för registrering av lufttrycket och dess förändringar.

Barometer = instrument för att bestämma lufttrycket.

Beckbyxa = äldre benämning på en välbefaren sjöman.

Bedarra = när storm eller hård vind avtager.

Befälhavare = den person som för befälet på ett handelsfartyg, i ett örlogsfartyg kallas befälhavare för "chef" och han har ungefär samma funktion som befälhavaren i ett handelsfartyg.

Befälstecken = tecken som föras på örlogsfartyg, ex. vis strandert, vimpel.

Beknip = ett tåg klämts fast ex. vis i ett block.

Belägga = ex. vis en ända på en knape.

Bemanna = ex. vis en livbåt.

Beslå = rulla samman ett segel efter det att det bärgats och binda om det med linor, så att det inte blåser ut igen.

Bestickföring = arbete som utföres i sjökortet ex. vis då man lägger ut en kurs eller avsätter tillryggalagd distans m.m.

Beting = anordning bestående av grova bjälkar och som var placerad i främre delen ombord på större äldre segelfartyg och som var avsedd att hålla ankartåget, kättingen, när segelfartyget låg för ankar, anordningen hade ofta formen av ett grovt kors.

Bidevind = sägs ett fartyg segla, då det ligger så nära vindögat som möjligt, med väl fyllda segel.

Bleke = råder när havet ligger stilla utan den minsta krusning syns på vattenytan, man säger att havet ligger som en spegel.

Blinda = råsegel som fördes under bogsprötet på äldre fartyg, förekom från slutet av 1400-talet och fram till början av 1800-talet.

Blinkfyr = lekmannabenämning på fyr, som icke lyser med fast sken.

Blixtfyr = fyr som visar blixtsken.

Block = enkel anordning som leder linor eller tåg i den löpande riggen, ett block består av blockhus, en rund skiva samt en genomgående bult och är försett med upphängningsanordning av tågvirke eller av metall, det finns många olika typer av block.

Bloss = signalmedel som användes i fartyg för ett påkalla uppmärksamhet, t.ex. tillkalla lots.

Blås bort = signal i skepparpipa som betydde ex. vis bort från skaffning, observera att numera förekommer dessa signaler bara i större öologsfartyg och ombord i stora segelfartyg oftast skolskepp där utbildning av blivande befäl bedrivs.

Blås in = signal i skepparpipa vid honnör ombord, fallrepshonnör.

Blås över = se ovan " blås in".

Blänkfyr = fyr som visar blänksken.

Bog = främre delen av ett fartyg, räknat från förstäven akteröver till omkring 45 grader på fartygets sidor.

Bogankare = ankare som är placerat i klysen i bogen om styrbord och babord, vanligtvis s.k. " patentankare".

Bogfender = en typ av stävfendert som är placerad i och kring förstäven.

Bogsera = släpa, dra ex. vis ett fartyg eller annat föremål genom vattnet, oftast släpas det bogserade föremålet efter bogserbåt, men kan även släpas vid sidan om denna.

Bogserljus = bogserlanterna.

Bogspröt = även klyvar - jagarbom, ett rundhult i fören på ett segelfartyg.

Bogstag = stag som stöttar bogsprötet.

Bogvåg = våg som uppstår på ömse sidor om förstäven då ett fartyg gör fart genom vattnet.

Bogåra = den åra plikthuggaren använder vid rodd.

Boj = ett flytande föremål som användes till sjöfartens hjälp för att utmärka leder, kanaler m.m. även att förtöja vid.

Bom = rundhult vanligen av trä, ex. vis stormast, waterbom, klyvarbom, jagarbom.

Bomirk = tågvirke eller vire som uppbär bommens tyngd vid sättande och bärgande storseglet.

Bomklyka = bomsax som användes under icke segling.

Bomull = textilråvara varav tillverkas segelduk, tågvirke.

Bonett = extrasegel som användes i gynnsamt väder.

Borda = lägga till vid ett fartyg.

Bordläggning = namn på de plankor som fästes utanpå spanten och bildar fartygets sidor och botten.

Bordvarts = i riktning ut mot fartygssidan.

Bottenrev = det djupaste revet som kan intagas i ett segel, nästa steg blir att bärga seglet.

Brass = tåg med vilket en rå på ett segelfartyg kan manövreras motsvarar skot på modernare båtar.

Brigg = medelstort råacklat tvåmastat segelfartyg, lämplig som övningsfartyg, ex. vis vid " skeppsgossekåren" några finnes kvar bl.a. i Karlskrona.

Bris = vind av olika styrka mellan stiltje och kultje.

Brits = en ofta utfällbar fast anordning påminnande om en säng och som användes till sovplats ombord.

Brok = ex. vis båtbrok som håller fast livbåten under sjögång så den inte hugger mot däckverterna.

Brott = då en våg blir tillräckligt hög och bryter.

Brottsjö = se ovan.

Brygga = ex. vis kommandobrygga.

Bräcka = ex. vis med focken så att förskeppet faller av vid en genomvindsvändning.

Bränning = grund som ligger relativt nära vattenytan och där vågorna bryter mot grundet.

Buccaneer = sjörövare som härjade för många år sedan i de Västindiska farvattnen och hade ön Tortuga som bas.

Buk = den del av ett segel som av vinden erhåller den kraftigaste kurvan åt lä.

Bukt = 1 del av en tross eller kätting som ligger i ring, eller varje varv i en uppskjuten tross. 2 vik.

Buldan = grov och tät vävnad av linne, hampa eller jute som förr i tiden användes bl.a. till segel, säckar, grova arbetskläder, handskar m.m.

Bunkra = taga in bränsle i ett fartyg, för eget behov, ej som last.

By = en plötsligt uppträdande vind, vars styrka snabbt varierar.

Byig vind = se ovan.

Byssa = en ombord vanligen förekommande benämning på fartygets kök.

Båk = största typen av fast sjömärke.

Båt = benämning på mindre farkost.

Båtävert = anordning att hissa upp livbåtarna i då dessa ej användes.

Båtfällningsapparat = anordning i livbåtarna för att medge snabb och säker lossgöring av de block och linor i vilka livbåten firas från sina dävertar.

Båtkagge = liten kagge av trä för att förvara dricksvatten i, ex. vis i en livbåt.

Båtkläde = blått kläde som lägges över sittplatser akterut när passagerare färdas i båten, användes speciellt i örlogsfartygens småbåtar.

Båtkompass = mindre kompass med kardansk upphängning.

Båtman = man i land som handhar förtöjning och losskastning.

Båtshake = hake av järn eller metall monterad på en smäcker rundstång av trä och avsedd att användas vid ex. vis förtöjning, hålla båt kvar vid kajen eller en fartygssida, kan användas för att bärga mindre föremål ur vattnet.

Båtskrå = anordning oftast av trä att placera båtar i och där dessa även surras fast, vanligtvis klädda med läder för att skydda båten mot skamfilning.

Båtsman = den främste och i regel mest befarne besättningsmannen i ett handelsfartyg, tjänstgör oftast som förman för däckbesättningen, är även en gammal titel på sjöman vid örlogsflottan och ännu tidigare i handelsflottan.

Bänka = gammalt, alltjämt använt uttryck för att uppmäta distans i sjökortet.

Bänsel = permanent gjord surring.

Bära av = 1 att hindra en båt från att stöta emot eller hugga mot en fartygssida. 2 även att vid avgång "skjuta ut" båt eller del av båt från brygga.

Bära hän = att påskynda ett arbetes eller uppdrags utförande, "Bär hän".

Bärga segel = innebär att taga ner ett segel till däck eller göra fast det till sitt rundhult.

Bärgning = arbete i samband med att rädda eller tillvarataga förlist fartyg eller nödställt fartyg eller gods från sådant fartyg.

Bäring = vinkeln mellan observatörens meridian och riktningen till föremålet.

Bästeman = befälhavarens närmaste man ombord i fartyg där examinerad styrman ej finnes.

C)

Centerbord = skiva av trä eller plåt som finnes i mindre segelbåtar och användes istället för köl, sitter monterad i en inbyggd trälåda och är hög och sänkbar.

Cyklon = virvelstorm vid tropikerna.

D)

Dagman = sjöman som arbetar med underhållningsarbete och inte tillhör någon vakt.

Dagvakt = vakt till sjöss under tiden 0400 - 0800.

Debarkera = gå iland från ett fartyg.

Decca = system för underlättande av navigering, och grundat på radioutsändning och mottagning.

Dejsa = när ett segelfartyg med vindens hjälp gör fart akteröver.

Displacement = vikten av den vattenmassa som undanträngdes av ett fartygsskrov räknas vanligen i engelska ton. (1 eng. ton = 1016 kg.)

Depåfartyg = även kallat moderfartyg, speciellt i örlogsflottan.

Destinationshamn = den hamn till vilket fartyget är på väg till, där det ex. vis skall lasta eller dylikt.

Deviation = järnföremåls inverkan på kompassen.

Dikt = nära intill, ex. vis dikt roder.

Dikta = täta ett fartygsskrov av järnplåt.

Dimma = till sjöss oftast benämnd tjocka, bildas genom vattenångans kondensation i marknära skikt.

Diopter = siktanordning bl. annat på en peljskiv

Dirk = vire, tross eller lina som uppbär yttre av en bom vid sättning eller då seglet skall beslås.

Dis = nedsatt sikt av små partiklar i luften.

Distans = avståndet i nautiska mil mellan två ställen.

Distansbana = mätt milbana.

Distansminut = nautisk mil.

Division = marin beteckning på fartygsförband.

Djonk = gemensam benämning på en seglande båttyp, vilken förekommer främst i kinesiska farvatten.

Djupgående = det lodräta avståndet från vattenlinjen till underkanten av kölen.

Djupkurva = linje i sjökortet som anger olika djup.

Djupvattenseglare = äldre benämning på större segelfartyg, fullriggare m.fl. som seglade på de stora havet, benämningen gällde även sjöfolk som bemannade dessa segelfartyg.

Docka = benämning på avstängbart hamnbassäng, det finns även flytdockor som utgörs av ett antal tankar eller pontoner, som vid in och utdockning kunna fyllas med så mycket vatten att fartyget kan passera ut eller in.

Dockning = intagning av fartyg i docka.

Donkeyman = eldare som sköter donkeypannan, även den främste bland maskinmanskaper. (ångfartyg)

Donkeypanna = panna som användes för att föras en del hjälpmaskiner samt värmeledning m.m. med ånga, när driftpannorna är släckta.

Douglas skala = skala för gradering av sjögång (sjöhävning) av större betydelse.

Dragande segel = segel som i en viss given situation fyllas av vinden och bidra till fartygets framfart.

Dragg = litet ankare utan stock försett med ett antal armar, avsett speciellt för mindre båtar, oftast är armarna infällbara.

Dragga = 1 sägs ett ankare göra då det inte fått grepp i botten, utan släpar med fartyget. 2 är när man med hjälp av en liten dragg söker efter föremål på sjöbotten, ex. vis dragga efter drunknade.

Drake = en entypsbat konstruerad 1929 av norrmannen J. Anker.

Dreja bi = att upphäva ett fartygs fart och med hjälp av segel eller motor hålla detsamma kvar på ungefär samma plats.

Drejrepsstek = en slags knop.

Drejvända = samma som undanvindsvändning.

Drev = tjärande hampblånor, upprepat gammalt tågvirke eller bomullsgarn och som användes till att täta, driva nåten i ett fartygs däck eller bordläggning.

Driva = 1 att föras i den riktning som bestämdes av rådande vind, sjö och ström.

Drivankare = flytande ankare, oftast en strut tillverkad av segelduk.

Drivflaska = flaskpost.

Dubbla en förtöjning = vid dåligt väder föra ut en förtöjningstross parallellt med den andra.

Dukt = äldre benämning på kardel.

Durk = 1 särskilt utrymme djupt nere i ett örlogsfartyg avsett ex. vis att förvara ammunition, kallas för ammunitionsdurk. 2 benämning på golv i rum ombord i fartyg, t.ex. i maskinrum eller på annat sätt anordnade " golv" i båtar.

Dutchmans logg = primitiv metod att bestämma ett fartygs fart, från backen kastas ett föremål snett fram i vattnet, från två platser ombord där avståndet är känt tages tiden då föremålet passerar, sedan användes formeln för beräkning av farten.

Dykdalb = anordning i hamnar och kanaler för bl.a. fäste för förtöjnings och förhållningsgods, består ofta av några i sjöbotten nedslagna pålar som upptill är förenade med järnband, numera finns moderna konstruktioner i järn och annat material, uppkallad efter hertigen av Alba.

Dyner = sandformationer bildade genom inverkan av sjö och vind i närheten av flacka, särskilt sandiga kuster.

Dyning = våg som i regel är längre och mjukare avrundad än vanliga vågor, kan vara en kvarleva efter en storm.

Dyvika = propp av kork, trä eller metall, avsedd att täppa till avrinningshålet, som användes då fartyget står på land.

Däck = utgör en förbindning mellan fartygssidorna, kan bestå stål eller trä.

Däcksbalk = den balk däcket vilar på.

Däckshus = en på däck belägen påbyggnad som icke sträcker sig över hela fartygsbredden.

Däckslast = last som föres på öppet däck.

Däcksventil = en sorts " Skylight".

Dävert = manövrerbar kran av stål, användes i regel parvis för att sätta ut och ta ombord livbåtar, finns olika typer från enkla till avancerade anordningar.

E)

Ebb = fallande tidvatten.

Eka = ett omfattande begrepp för en klinkbyggd, plattgattad, mindre roddbåt.

Ekipage = samma som "sjöreserv".

Ekolod = instrument för mätning av vattendjupet under ett fartyg, principen bygger på att mäta den tid det tar för ett från fartyget utsänt ljud att nå havsbotten.

Ekoradio = tidigare svensk benämning för radar.

Ekvatorn = den storcirkel utefter vilken ett genom jordens medelpunkt, vinkelrätt mot jorden lagt plan skär jordytan.

Eldrund = en kvällsinspektion som företages ombord i örlogsfartyg, i äldre tider ombord i segelfartygen var eldrunden mycket viktig, ja till och med livsviktig p.gr. av brandrisken och med tanke på att effektiv eldsläckningsmateriel saknades.

Elmseld = ljusfenomen som ibland förekommer på spetsiga föremål, t.ex. masttoppar oftast i samband med åskväder, men även vid byigt väder.

Embarkera = gå ombord på ett fartyg.

Enkla förtöjningarna = att strax före ett fartygs avgång ta in en del förtöjningar så att endast de nödvändigaste ligger kvar.

Ens = sägas föremål exempelvis fyrar vara då de synas i linje med varandra.

Ensfyrrar = se ovan.

Enslinje = en rät linje bestämd av två i sjökort utsatta föremål t.ex. två fyrar.

Eskader = ett antal örlogsfartyg som bilda en operativ enhet, oftast under befäl av amiral eller kommandör.

Eskort = ett eller flera handelsfartyg som förflyttas under skydd av medföljande örlogsfartyg, dock utan att stå under direkt militärt befäl.

Eskortfartyg = se ovan, de fartyg som skyddar en konvoj.

F)

Fall = tåg med segel hissas, även mastens lutning.

Falla = avlägsna sig från vindriktning.

Falla på = biträda vid ett pågående arbete t.ex. vid halning av ett tåg.

Falla på rygg = dra ordentligt och lägga in så mycket kraft det går i halningen och även i rodd.

Fallgirigt = säger ett fartyg vara när det segling när vinden med rodret midskepps har benägenhet att falla av från vindriktningen.

Fallrepshonnör = ges för vissa personer när de kommer ombord eller lämna större örlogsfartyg.

Faltbåt = hopfällbar båt.

Famn = gammalt längdmått, i Sverige 3 alnar = 6 fot 1,7814 meter, i England 1,8288 meter.

Farled = av sjötrafik nyttjad eller användbar färdväg över grundfritt vatten, ledande genom skärgård, grunduppfyllt vattenområde, muddrad ränna, vattendrag eller dylikt.

Fartygsintendent = officer ombord i örlogsfartyg som biträder chefen i vissa förvaltnings och administrativa ärenden, i större passagerarefartyg föreståndare för ekonomiavdelningen.

Fena = anordning i botten på fartyget som kan tjänstgöra som fast roder eller minska avdriften på segelbåtar, kan vara av trä eller metall.

Fendert = ett fast eller flyttbart föremål av växlande form och storlek, som är avsett att

skydda fartygssidan ex. vis vid förtöjning vid kaj eller brygga, även mellan olika båtar.

Fingerling = benämningen på rodertappen varmed rodret rörligt fästes till en rodermalja.

Fira = att ge efter på ett tåg eller dylikt, dock så att det när som helst kan hållas an, fira kan ske med eller utan avhåll.

Fisherman = ett fyrkantigt segel som hissas mellan masterna skonertriggade segelfartyg och yachter.

Flaggskepp = det fartyg från vilket chef för sjöstyrka utöver sitt befäl och där han vanligen för sitt befälstecken, flaggskepp förekommer även hos större rederier.

Flaggspel = smäcker, oftast något akteröver lutande stång, placerad akterut, på vilken nationalflaggan föres. På örlogsfartyg och båtar föres flaggan under gång ofta på gaffel.

Flaggställ = fullständig uppsättning av de flaggor och vimplar som ingå i den internationella signalboken.

Flettnerroder = en typ av balansroder som i sin akterkant har ett mindre roder.

Flod = stigande tidvatten.

Flodfart = kallas sjöfart på floder.

Flott = när ett fartyg flyter och inte står på grund.

Flotta = en samling fartyg, antingen örlogs eller handelsfartyg.

Flottilj = större förband av lättare fartyg ex. vis jagare, ubåtar, motortorpedbåtar.

Flushdäckt fartyg = fartyg som saknas överbyggnader på däck.

Fly = del av ankare, den spadliknande avslutningen på ett ankares armar.

Fläck = målat sjömärke.

Flög = vindflöjel = anordning ex. vis av flaggduk som hissas upp för att ange den skenbara vindens riktning.

Fock = trekantigt segel på ett enmastat fartyg.

Folkbåt = klinkbyggd plattgattad entypsbåt som förekommer i stor omfattning i de skandinaviska länderna.

Fot = gammalt svenskt längdmått = 0,2969 meter.

Fotblock = ett block placerat nära däck, avsett för den löpande riggens linor.

Fregatt = ett äldre mycket snabbseglande tremastat, råriggat örlogsfartyg, även betäckning för ett modernt medelstort eskortfartyg och ofta utrustat med hydrofon för ubåtsjakt.

Fribord = det vertikala avståndet mellan vattenytan och däckslinjen.

Frihult = ett slags fender ofta tillverkad av trä.

Frimärke = två i sjökortet utsatta föremål iland som, då de hållas överens, utvisa en linje som går utanför ett grund.

Frälsarkrans = livboj, som skall vara klar att kasta överbord i alla situationer.

Fullriggare = ett segelfartyg med minst tre master och råsegel på alla masterna.

Fånglina = lina fästad i förstäven att användas vid förtöjning eller bogsering.

Fördevind = sägas ett fartyg segla då det har vinden in rätt akterifrån.

Förut = belägenhet inom förligaste delen av ett fartyg.

Föröver = i riktning mot fören.

G)

Gaffel = rundhult på akterkant av en mast, till vilket det övre liket av ett gaffelsegel är fastgjort.

Gaffeltoppsegel = ett triangelformat segel som hissas över gaffeln på en gaffelriggad båt.

Gaj = gaj är ett smäckert tåg eller kätting som anbringas i horisontellt läge eller lutande, för att stötta klyvarbom, dävert, lastbom eller dylikt.

Galjadet = bred konisk vimpel ofta använd på segelfartyg för att visa vindriktningen, en örlogsgaljadet är ettbefälstecken för underofficer som är chef på ett örlogsfartyg.

Galjonsbild = en i fartyg förstäv anbragt, utåtvänd dekorativ figur i form ex. vis av ett människohuvud eller djurhuvud eller annat motiv.

Gallermast = mast byggd av vinkeljärn och knäplåtar, en fackverkskonstruktion som förekommer på en del örlogsfartyg och handelsfartyg.

Galärvarvet = del av Stockholms örlogsvarv, beläget på Djurgården, namnet galärvarvet kommer från att där, under 1700 - talet byggdes och förlades galärflottan.

Gast = gammal benämning på besättningsman ombord.

Genua = ett slags försegel på segelyachter.

Gigg = lång och smal lättrodd båt med enkel rodd.

Gigtåg = tåg tillhörande ett råsegels löpande rigg.

Gina = en slags talja, 5 eller 6 - skuren.

Gippa = undanvindsvändning.

Gir = en avvikning från styrd kurs, ex. vis en styrbordsgir.

Golfströmmen = havsström eller serie av havsströmmar.

Gondol = venetiansk båttyp.

Gott tag = sägas ett ankare ha när det grävt ner sig i sjöbotten och fartyget ligger säkert.

Greevich meridian = nollmeridianen.

Grund = upphöjning av sjöbotten.

Grundkänning = om någon del av fartygets undervattensropp stött på grund utan att stannat på detta.

Grundstöta = se ovan, om fartyget blir stående på grundet.

Gunrum = mäss för officerare ombord i ett örlogsfartyg.

Gyrokompas = en apparat som visar den geografiska nordriktningen och får sin riktkraft från ett eller flera hastigt roterande hjul, gyroskop.

Gå klar = komma ur en krånglig eller riskfylld situation som hotat, ex. vis komma runt enudde i hårt väder.

Gångbord = bordvarts löpande passager längs ett örlogsfartygs huvuddäck, vilka medge trafik mellan för och akter.

Gångbro = kobrygga, en förhöjd konstruktion på ett väderdäck för att vid överbrytande sjö underlätta passage mellan de olika överbyggnaderna på däck.

Gångljus = allmän benämning på de ljus som enligt sjövägsreglerna skola föras av olika fartyg på väg.

Gångspel = föregångaren till maskindrivna ankarspel, som namnet sägas så gick man runt spelet och förde stora spakar framför sig, vilket resulterade i att ankaret hissades upp.

Gå till ankare = frigöra och låta ankaret gå, manövern kräver förberedelser ex. vis så att ankarkättingen eller tåget löper ut att kinka sig.

Gå till segels = sägs om ett segelfartyg som lättar ankaret eller kastar loss förtöjningarna och sätter segel vid avgång från hamn eller ankarplats.

Gå till sjöss = att lämna hamn eller ankarplats och styra ut mot öppna sjön och börja resan, kan även betyda att ägna sig åt sjömansyrket.

Gå under = sägs om ett fartyg till sjöss vattenfylles och sjunker.

Gå upp i vinden = samma som att lova.

Gå över stag = gå upp mot och genom vinden och gå över på, på andra bogen.

Göling = en enkel tross genom ett fast block.

Göra fast = på ändamålsenligt sätt lägga ett tåg eller motsvarande kring en pollare, beting, krysshult eller dylikt, så att det inte kan löpa ut.

Göra slag = den sträcka ett seglande fartyg tillryggalägger mellan två vändningar vid kryssning.

Gös = i svenska örlogsfartyg en liten örlogsflagga, som hissas förut och som föres då fartyget ligger till ankars eller förtöjt vid kaj eller boj.

Gösstake = en förstäven placerad smäcker vertikal stång på vilken gösen hissas.

H)

Hackbräde = tvärgående timmer som i tvärgattade båtar sammanhålla tullbordens aktra ändar.

Hagel = nederbördsform som helt eller delvis består av stora och hårda iskulor eller isstycken med oregelbunden form.

Hajning = dyning som ej bryter utan snarare rör sig i vertikalled, förekommer vanligen vid stränder, kajer och dylikt.

Hakblock = block försett med en hake fastsättning.

Hala = i allmänhet att draga i ett tåg.

Hala dör = styvhala.

Halande part = den fria delen av tåget i en talja, ett fall eller dylikt.

Halgatt = mindre öppning i fartygssidans övre del för genomförande av tåg, i regel förtöjningsgoods och dylikt.

Hals = nedre främre hörnet av ett snedsegel.

Halvdäck = benämning på akterut i ett fartyg beläget däck.

Halvdäckad båt = har däckets avbrutet av ett öppet sittrum.

Halvslag = en tross sägas göra ett halvslag runt egen part eller runt annat föremål när den går ett varv runt så att dess parter haka över varandra.

Hamn = i vidsträckt mening en plats där fartyg kunna ankra eller förtöja och erhålla ett rimligt skydd mot vind och sjö.

Hamnbassäng = vattenområde inom en hamn.

Hamnfyr = fyr oftast av enklare slag som är avsedd att ge sjöfarten lokal ledning in och ut ur hamn.

Hamninlopp = inseglingstrännan till och vägen in i hamn.

Hamnlots = anställd tjänsteman som ombesörjer lotsning och dylikt inom hamnområde.

Hampa = fibrer från hampörten och användes till att framställa tågvirke.

Handelsfartyg = fartyg som användes för handelssjöfart i olika former, alltså inget örlogsfartyg eller statsfartyg.

Handelsflagga = den tvärskurva.

Handelsflotta = samling av handelsfartyg.

Hanlod = ett enkelt redskap med vilket man mäta djupet.

Hangarfartyg = i regel större snabbgående örlogsfartyg försett med flygdäck för start och landning.

Harpunlogg = äldre typ av släplogg.

Haveri = skada på fartyg eller last.

Havsband = kustlinje oftast yttre delen av en skärgård.

Havsbävning = en jordbävning vare här finns i störningszonerna på oceanens botten, ge ofta upphov till väldiga vågor som med förödande verkan kunna driva in över låga kustområden.

Havsfrun = en mystisk varelse som gammal sjömanstro uppehåller sig i havet.

Havskryssare = båt konstruerad för långfärder eller kappsegling över öppet vatten.

Hemlängtan = vimpel som enligt gammal tradition brukar hissas, särskilt på örlogsfartyg, vid hemkomst från en långre resa, den kan bli mycket lång.

Hemmafart = sjöfart i hemlandets och angränsande farvatten.

Hemmahamn = hemort.

Hissa = lyfta eller föra upp ett föremål med användande av tåg eller särskild hissordning.

Hjälpfartyg = handels eller fiskefartyg inkallats för tjänstgöring i örlogsflottan.

Hjärtstock = den axel till vilket roderbladet är fastat.

H.M.S. = förkortning av engelska "Her (His) Majestys ship", förekommer även inom svenska marinen, ex. vis "H.M.S. Tre Kronor".

Holk = benämning på gammalt fartyg som användes för förvaring av förråd eller för upplag i hamn.

Horisontalroder = roder med vilket en ubåt styres i höjdlid vid gång under vatten.

Hundsvott = liten stropp eller anordning av metall, fäst i botten på ett block.

Hundvakt = vakt till sjöss, mellan 0000 - 0400.

Hurricane = tropisk cyklon eller orkan.

Huvuddäck = översta genomgående däck som ej är överbyggnadsdäck.

Hydrofon = anläggning för ubåtsjakt.

Hyra = vedertaget uttryck för sjöfolks avlöning.

Hyssing = grovt tjärat snöre som användes till bänslingar.

Hytt = rum i ett fartyg.

Hertz = benämning för frekvens i radiosammanhang.

Hålla = 1 Hålla an, inte släppa efter. 2 Hålla kurs. 3 Hålla fullt, vid bidevindssegling inte segla för nära vindögat.

Hållbotten = sjöbottens beskaffenhet då det gäller att få grepp för ett ankare.

Hårsfjärden = fjärd i Stockholms skärgård, när flottan har en del anläggningar.

Häck = samma som akter.

Häckankare = ankare som fälls från akterstaven.

Häckvåg = våg som uppstår vid akterstaven då fartyget gör fart genom vattnet.

Hägring = luftspegling som är en segelbild av avlägsna föremål, orsakad av ljusets onormala brytning och reflexion i luften.

Hälsa med flagga = internationellt brukligt att handelsfartyg hälsar på örlogsfartyg och en del fall även örlogsfartyg emellan.

Hängkompass = kompass så konstruerad att den går att avläsa underifrån.

Hästskaft = enhet för mekanisk effekt.

Hästskosplits = äldre metod att splitsa en ögonsplits.

Hökare = skämtsamt namn på en steward ombord i ett fartyg.

I)

Inlöpa = gör ett fartyg när det från öppna sjön går in i en hamn eller redd.

Innanhav = ex. vis Östersjön.

Inombords = innanför relingarna.

Inseglingsränna = yttre delen av ett hamninlopp oftast en trängre passage som från sjön leder in till själva hamninloppet.

Interkardinalstreck = de kompasstreck som ligger mellan kardinalstrecket nord ost syd väst.

Inermitten fyr = fyr som visar längre ljusstid än mörktid.

Isankare = en enkel konstruktion bestående av en järnbalk som böjts i cirka 70 grader och bildar en hake, användes då ett fartyg förtöjdes vid en iskant.

Isbrytare = specialfartyg för brytning av rännor i isen så att övriga fartyg kan komma fram, finnes i olika storlekar.

Isbåt = en mindre båt ofta en eka som under botten är försedd med medar, så att den kan användas både i vatten och på is.

Isogoner = linjer som förenar orter med samma missvisning.

Isogonkarta = se ovan.

J)

Jagare = snabbgående, lätt örlogsfartyg.

Jakobsstav = gammalt navigationsinstrument.

Jakobstege = lotslejdare eller utombordslejdare.

Jiggermast = aktersta masten på en fymastad bark.

Jolle = liten roddbåt.

Jolly Roger = sjörövarflagga som användes i äldre tider.

Jordslag = ett slags svamp vilka uppträder som mörka fläckar.

Jungfru = platt, rund skiva av tåligt träslag, försedd med hål för iskärning av tågvirke, användes ex. vis sträckning av vant eller stag.

Jungfruresa = första resan ett fartyg gör sedan det överlämnats från byggnadsvarvet till ägaren.

Jungman = lägsta graden för en sjöman som är nybörjare och är obefaren.

Jäck = benämning på mesansegel.

Jäckmast = liten mast akterut.

K)

Kabelfartyg = specialfartyg, sysselsatt med kabelutläggning.

Kabelgatt = rum ombord avsett för förvaring av tågvirke m.m.

Kabellängd = längdmått, en tiondels nautisk mil, 183, 2 meter.

Kabyss = gammal benämning på kök ombord i fartyg.

Kaj = tilläggsplats för fartyg.

Kajuta = utrymme för den högste chefen i ett örlogsfartyg.

Kaltopp = den kala delen av en mast eller stång.

Kalv = en löst slagen smäcker lina som inlägges i en fyrslagen tross eller i ställinor.

Kamel = en mycket grov fender, kan bestå av fyra grova trästockar som är sammanfogade till en enhet.

Kamevapropeller = svensk typ av propeller med ställbara blad.

Kamouflage = åtgärder som vidtages för dölja eller förvilla.

Kanal = naturlig eller grävd vattenväg.

Kanonbåt = lätt, i regel långsamt gående örlogsfartyg, bestyckat med en eller två kanoner.

Kantra = lägga sig på sidan eller med kölen i vädret.

Kapell = skydd mot väder och vind, oftast tillverkad av grov segelduk eller plastmaterial, ex. vis segelkapell.

Kap Horn = Sydamerikas och Eldslandets sydligaste udde.

Kapsejsa = kantra, gå runt.

Karantänsflagga = en gul flagga, internationella signalflaggan Q.

Karavell = äldre högsjöfartyg som förekom speciellt under 1500 - talet.

Karbinhake = hake med en fjädrande tunga som stänger hakens öppning, finns i olika utförande, ex. vis vid fästande av ett segel till ett stag.

Kardansk upphängning = anordning för upphängning av kompass, så konstruerad att kompassen befinner sig horisontellt läge, även då båten rullar eller stampar.

Kardel = del av en tross eller kabel.

Kardinalstreck = de fyra huvudstrecken på kompassen.

Kasernfartyg = logementsfartyg.

Kasta ankar = uttryck för att ankra, speciellt i mindre båtar.

Kasta loss = ex. vis förtöjningar så att fartyget kan gå från kaj.

Kastblock = speciellt block som är öppet på ena sidan, så att man kan lägga in en tross i blocket och därefter stänga detsamma.

Kastby = plötsligt uppkommande kraftig vindstöt.

Kastlineknop = stor och tung knop som sitter i ändan på ett kaststång.

Kasttåg = smäcker lina försedd med tyngd i ena ändan och avsett att användas då man vill föra över ex. vis en förtöjningstross från båten till kaj.

Ketch = segelfartygstyp.

Kindbackar = stödstycken avsedda för att förhindra ex. vis att ögat på ett över en masttopp trätt stag ej glider, se riggen på valbåten.

Kink = kinkar kan bildas på en lina om den inte är rätt uppskjuten och gör att den knyter ihop sig likt en korkskruv.

Klam = schackel.

Klart att vända = kommandoord ombord i ett segelfartyg.

Klart skepp = anger att ett örlogsfartyg befinner sig i ett sådant skick, att detsamma är klart för strid.

Klink = byggnadssätt bordläggningsplankorna är lagda så att de överlappar varandra likt tegelpannorna på ett hustak.

Klinometer = krängningsmätare, instrument varmed man mäter fartygets lutning i sidled.

Klipperskepp = typ av välbyggda och snabbseglande fartyg.

Klippfyr = fyr som visar klippsken.

Klockboj = boj som är försedd med en klocka.

Klutar = sjömansslang för segel, ex. vis gå för alla klutar.

Klys = hålförmad öppning i ett fartygsdäck eller sida för genomföring av kätting eller tåg vid ankring, förtöjning m.m.

Klyvare = trekantigt försegel.

Klås = nära, tätt intill.

Kläda = att med smäcker lina eller sjömansgarn omvira tåg, i syfte att skydda detsamma för åverkan.

Klädkyla = verktyg som användes för att kläda ett tåg, se ovan.

Knallar = gammal benämning på skeppsskorpor.

Knape = T-format trä eller järnstycke med avrundade kanter och användes för beläggning av smäckrare tåg, flagglinor m.m.

Knarr = handelsfartyg under vikingatiden.

Knop = 1 fartmått på sjön. 2 ex. vis råbandsknop.

Knopa ihop = förena två garn eller linor medelst en knop eller stek.

Knop för gatt = stoppknop.

Knävring = en träpinne fäst vid en lina så att den tjänstgör som spänne eller knapp för att fästa linan vid annan lina eller segel, där en motsvarande repögla finns anbragt.

Kobrygga = ett över däck uppbyggt gångbord som oftast går från akter till för, vanligt förekommande på tankfartyg.

Kock = medlem av besättningen som handhar mathållningen ombord i fartyg.

Kockjungman = förekommer mest i mindre fartyg och avser en medlem av besättningen som förutom sin vanliga tjänst på däck sköter enklare matlagning.

Koff = segelfartygstyp, grundgående och förekommer särskilt vid den Holländska kusten.

Kofferdifartyg = äldre beteckning för handelsfartyg.

Kofferdisjöman = gammal benämning på sjöman i handelsflottan, benämningen användes förr i tiden för att skilja honom från en sjöman vid örlogsflottan.

Koffernagel = av trä eller mttall tillverkad pinne som stacks ned i ett hål i nagelbänken, se detta ord.

Kogg = segelfartyg från 1400-talet som användes både som handelsfartyg och krigsfartyg.

Koj = sovplats ombord i ett fartyg, oftast avsågs en s.k. hängkoj.

Kolbox = utrymme ombord i ångfartyg för förvaring av kol, som var avsett för fartygets framdrivande.

Kolera = akut infektionssjukdom.

Kollision = ombordläggning, kallas den händelse då ett fartyg på ett eller annat sätt stöter ihop med ett annat fartyg.

Kolning = taga ombord kol för ett fartygs egen framdrivning, alltså ej som last.

Kommandobrygga = en uppbyggnad över däck varifrån fartyget manövreras.

Kompass = navigationsinstrument.

Kompassbäring = vinkeln mellan kompassens nordriktning och riktning till ett föremål.

Kompassjusterare = person av Sjökaretverket auktoriserad att utföra kompensering och deviationsbestämning.

Kompasskurs = vinkeln mellan kompassens nordriktning och fartygets längskeppsriktning.

Kompositfartyg = fartyg byggt av såväl trä som stål.

Kom till kurs = order till rorsman.

Kontrakurs = motsatt kurs.

Konvoj = ett eller flera handelsfartyg som förflytta sig under beskydd av örlogsfartyg.

Korvett = i äldre tid benämning för ett tremastat örlogsfartyg.

Kosterbåt = segelbåtstyp härstammande från den svenska västkusten, namnet fick den för den ursprungligen byggdes på kosteröarna.

Kovändning = undanvindsvändning, samma som gipp.

Krabb sjö = kort, ganska hög och toppig sjö.

Kran = anordning fast eller rörligt på kaj eller dylikt, som användes bl.a. till lastning, lossning och dylikt.

Kranbalk = grov balk som sköt ut från bogen i cirka 45 grader och användes för att hissa upp ankaret.

Kranbalksvis = riktning 45 grader antingen om barbord eller styrbord och som användes av utkiken för att varsko om eventuellt siktat fartyg eller föremål.

Kranas upp = skjuta upp ett tågvirke ex. vis.

Kravell = byggnadssätt, där bordläggningssplankorna ligga så att det bildas en slät yta på bordläggsmotsatsen är klink.

Kri = den del av förstäven som förbinder denna med kölen.

Krigshamn = hamn som under krigstid anlöpes av örlogsfartyg.

Kronometer = speciellt ur ombord i ett fartyg, med vilket Greenwich medeltid kan stämmas.

Kryssa = seglingsätt så nära vindögat som möjligt, samma som bidevind.

Kryssare = större örlogsfartyg, ganska snabbt och har stor aktionsradie.

Krysshult = anordning i stil med en pollare eller knape, avsedd för beläggning av grövre tågvirke.

Krysspejling = samtidiga eller nära samtidiga pejlingar av två föremål i land.

Kuling = mått på vindstyrka, 7 - 9 enligt Beauforts skala.

Kultje = mått på vindstyrka, 6 - 8 enligt Beauforts skala.

Kummel = fast sjömärke.

KSS = Kungliga Svenska Segelsällskapet, Sveriges äldsta segelsällskap grundat år 1830.

Kungliga Örlogsmannasällskapet = Sveriges äldsta militärvetenskapliga samfund.

Kustbevakningen = Tullverkets organisation som ombesörjer bevakningen till sjöss mellan hamnarna.

Kustflotta = benämning på den operativa enhet som ständigt är rustad och krigsberedd.

Kustkort = sjökort i viss skala.

Kustnavigering = navigering längs en kust, vanligen i sikte av land.

Kustradiostation = radiostation som förmedlar allmän telegraf och telefontrafik till och från fartyg på havet och som även fungerar som sjöräddningscentraler.

Kutter = ursprungligen en enmastad yacht, riggad med gaffelsegel, men har med tiden fått en annan betydelse ex. vis en fiskekutter.

Kvadrat = mycket gammalt navigationsinstrument som i början tillverkades av trä sedermera

av metall.

Kvarstad = ett av offentlig myndighet utfärdat förbud mot att ett fartyg får avsegla, ex. vis om det ej har betalt amnavgifterna.

Kyrkbåt = lång, smal roddbåt med 10 - 12 par åror avsedd till att transportera kyrkobesökare över svenska insjöar.

Kås = kaus, rund eller hjärtformig konstruktion oftast av metall.

Köl = längsgående, bärande konstruktion i fartygsbottens mitt.

Kölhalning = gammal grym bestraffningsform till sjöss men även en metod att kränga ett fartyg så att man kom åt att antingen reparera eller rengöra fartygsbotten.

Kölsträckning = det första som utfördes då man börjar bygga ett fartyg, på ett träfartyg placerar man ut kölstockarna.

Kölsvin = en långskepps gående konstruktion i ett fartygs botten.

Kölvatten = den strömliknande rörelsen som uppstår akter om ett fartyg när det gör fart föröver.

L)

Laber = sägs om ex. vis ganska svag vind, 3 - 4 enligt Beauforts skala.

Landgång = lätt flyttbar anordning som användes när personer eller djur går ombord eller lämnar ett fartyg, oftast är den tillverkad av trä.

Landkrabba = nedlåtande benämning som sjöfolk använder ifråga om personer som saknas sjövana.

Lappsalva = en blandning av trätjära och terpentin som under segelfartygstiden användes till att smörja in den stående riggen.

Laskning = metod att sammanfoga två bordläggningsplankor så att de bilda en enda längd.

Lastmärke = märken på fartygssidan som anger hur djupt man vid olika tillfällen får lasta ett fartyg.

Latinsegel = triangelformigt segel.

Latta = träribba inskjuten i en lattficka på ett segel, användes för att seglet skall stå bättre.

Ledfyr = i allmänhet mindre fyr med uppgift att vägleda sjöfarten i inlopp, skärgårdsfarleder, hamnar och dylikt.

Ledsegel = extrasegel som sattes för att öka segelytan och därmed också farten.

Ledvagn = anordning för manövrering av snedsegel i sidled, ex. vis en skotskena.

Lejdare = stege eller trappa ombord.

Lekare = en dubbellänk av metall så inrättad att länkarna kunna vrida sig i förhållande till varandra, ex. vis lekaren på ett sejnfall.

Leva = sägs när ett segel fladdrar oftast uppstår detta när man seglar för nära vindögat.

Levang = benämning på en borste med långt skaft och som användes till rengöring ombord.

Libertyfartyg = en fartygstyp som byggdes under andra världskriget och i mycket stor serier, utmärkande för "libertyfartygen" var att de var mycket enkelt konstruerade och att högsta fart vid full last inte översteg 11 knop.

Ligga an = styra en viss kurs på kompassen.

Ligga bi = då ett fartyg med hjälp av maskin eller segel ligger så stilla som möjligt, oftast förekommande vid hårt väder.

Ligga på svaj = gör ett fartyg när det ligger för ankar eller förtöjt vid en boj och fritt kan svaja för vind och ström.

Lik = den tross som sys fast runt kanterna på ett segel för att förstärka detsamma, ex. vis

bomlik.

Limb = den graderade bågen på en sextant och på vilken den uppmätta vinkeln avläses.

Lin = material som användes vid tillverkning av bl.a. segel och presenningsduk, garn och klenare tågvirke.

Lina = vanligt tågvirke av klenare dimension.

Linjen = vedertaget uttryck för ekvatorn.

Litsa = med en litslina medelst tränsning fästa ett segel dess rundhult.

Livboj = frälsarekrans.

Livbåt = särskilt konstruerad båt för livräddningsändamål.

Livbälte = föregångarna till dagens flytväst.

Livflotte = oöm konstruktion som tjänstgör som livräddningsredskap ombord i fartyg, oftast kastas den i sjön och den kan utnyttjas oavsett vilken sida av den som kommer uppåt.

Livlina = smäcker lina som användes bl.a. till att hålla sig i när man firar ner en livbåt från dävertarna, andra typer av livlinor finnes och kan användas i många situationer, livlina kallas även den lina som finns på frälsarekransen och tåget som finns på utsidan av en livbåt.

Livstek = dubbelt pålstek kallades så förr i tiden.

Ljudboj = en med ljudanordning försedd boj.

Ljungström- rigg = kännetecknas av ett dubbelt trekantigt segel och som är fäst till en vridbar mast, seglet kan revas och bärgas medelst vridning av masten, är ganska sällsynt numera.

Lod = varje apparat som användes för mätning av vattendjupet, ex. vis ekolod, handlod.

Loda = att utröna vattendjupet under ett fartyg.

Logg = varje apparat som användes för mätning av ett fartygs fart genom vattnet.

Loggertsegel = förr vanligt segel på småbåtar, fyrkantigt och med en snett ställd rå, som hålles till sidan av masten med en rack.

Lots = navigeringskunnig person, vars yrke är att på anmodan biträda med vägledning av fartyg inom ett begränsat farvattensområde, i Sverige tillhöra de flesta Lotsverket och är statligt anställda.

Lova = sägs ett segelfartyg göra när det med hjälp av roder eller av annan orsak närmar sig vindögat.

Lovart = det håll varifrån vinden blåser.

Lovgirigt = sägs ett fartyg vara när det har benägenhet att gå upp mot vinden.

Loxodrom = kurslinje.

Luckbas = luckförman, stuveriarbetare som är arbetsledare och svarar för ett gängs verksamhet.

Luftvärnskrussare = lätt krussare vars hela bestyckning består av luftvärnspjäser.

Lut = en lösning av alkaliska ämnen, soda eller såpa och som förr användes till rengöring av däck m.m. ombord.

Lyda rodet = sägs ett fartyg göra då varje rörelse med styrratt åstadkommer en förändring av kursen.

Lysboj = med fyrljus försedd boj som är avsedd att vägleda sjöfarten såväl vid dagsljus som mörker.

Lysvidd = det största avståndet på vilket ett fyrljus kan observeras, under givna förhållande.

Långfart = icke officiellt uttryck och som innebär sjöfart på främmande länder.

Långresa = ett uttryck särskilt i äldre tider, men även nu användes, för att ange örlogsfartygs expeditioner till avlägsnare farvatten.

Långskepps = från för till akter, i samma riktning som fartygets köl.

Låring = aktersta delen av båten på båda sidor.

Låringsvis = riktning över låringen, en riktning av 45 grader akter om tvärs på båda sidor.

Låt gå = kommandoord betydande ex. vis kasta loss en förända, låt gå förändan!

Lä = det håll varåt det blåser.

Läcka = hål eller spricka i ett fartygsskrov eller däck, varigenom vatten tränger in i skrovet.

Lägervall = gammalt uttryck då ett fartyg kommit så nära lä land att det har svårt att ta sig klart.

Läktare = pråm.

Lämpa = omplacera ex. vis last eller andra föremål i ett fartyg.

Lämpa överbord = vråka gods i sjön ex. vis för att lätta det vid en grundstötning.

Länsa = 1 medelst pump eller annat hjälpmedel bortskaffa vatten ur ett fartyg eller båt. 2 segla under vinden, man länsar.

Länsport = öppning i fartygets brädgång avsedd att medge avrinning från däck av sådant vatten, som kommit in genom ex. vis en överbrytande sjö eller på annat sätt.

Lätta = 1 lyfta ankaret från sjöbottnen så att fartyget kan avsegla. 2 lätta på rodret, minska rodervinkeln. 3 lätta på ett hårt ansatt skot. 4 sägs om tjocka när den blir mindre tät eller upphör, även regn snöfall, när det avtar.

Lättmatros = mellanstadium i en sjömans befarenhetsgrad mellan jungman och matros.

Löddra = ringformad anordning ex. vis på ett segel och som användes som fäste för ett skot.

Löpande part = den lösa ändan ex. vis på en löpande rigg som man halar i, den motsvarande kallas stående part.

Löpande rigg = fall, skot, brassar, inhalare.

Löpknop = knop som bildar ett öga och kan tjänstgöra som en snara, ex. vis dubbelt halvslag om egen part.

Lösfotat segel = kallas ett segel, vars underlik är fastgjort endast vid hals och bomnock.

Lösköl = 1 plankor fäst under kölen på ett segelfartyg avsedd att skydda den egentliga kölen vid grundkänningar. 2 vikt fäst i botten på en ubåt, i ett nödläge kan löskölen kopplas loss och ubåten har större möjlighet att komma upp till ytan.

M)

Malmfartyg = specialfartyg för malmtransporter.

Mameral = en pyts tillverkad av segelduk.

Mana = leda en tross rätt, att föra den, flytta eller lägga den tillrätta.

Manilla = hampa, fibrer från en bananart som man tillverkar tågvirke av.

Mantåg = gemensam beteckning på tåg som sträcktes och användes som säkerhetsanordning på däck för att under hårt väder, kunna röra sig utan risk för att spolat överbord, mantåg förekommer också som skydd kring öppna luckor och dylikt.

Man överbord = ett rop som varskor om att någon har fallit överbord och att nödiga åtgärder vidtages omgående för att bistå den nödställda.

Marconirigg = äldre benämning på bermudasrigg.

Marinchefen = utövar genom marinledningen och överbefälhavaren den militära ledningen och uppsikten över marinen.

Marvatten = sägs ett fartyg ligga i då det är vattenfyllt men inte sjunker.

Maskindrivet fartyg = varje fartyg som framdrivs med maskinkraft.

Maskintelegraf = elektrisk eller mekanisk anordning varmed order om maskinmanöver snabbt

kan överbringas från den plats där fartyget manövreras, vanligtvis kommandobryggan, till maskinrummet, maskintelegrafan är dubbelriktad, så att man på kommandobryggan kan se att ordern uppfattat rätt.

Mast = i allmänhet den vertikala, i regel runda och jämförelsevis smäckra konstruktion av trä eller järn och som uppbär fartygets tackling.

Mastfisk = i träbåtar en stark förtimring med uttag för mastfoten.

Mastkorg = en korgliknande anordning placerad högt upp på den förligaste masten och avsedd för utkiken.

Matros = befarenhetsgrad hos däcksmanskapet i handelsflottan man i örlogsflottan en gemensam benämning på däcksmanskap.

Mayday = anropsord i nödläge till sjöss och som användes för att alarmera kustradiostationer och andra fartyg.

Medsjö = sjö som går i samma riktning som fartygets kurs.

Mesan = snedsegel som föres på aktersta masten, kan även kallas gäck eller apa.

Meteorolog = "vädergubbe".

Middagsvakt = vakt till sjöss mellan 1200 - 1600.

Midskepps = 1 läge i fartygets mitt. 2 order till rorsmannen.

Minering = en större eller mindre antal minor som i visst syfte utlagts inom ett vattenområde.

Minsvepare = örlogsfartyg särskilt konstruerat för svepning av minor.

Mist = övergångsform till dimma.

Moring = järnring fastsatt i kaj, boj, brygga eller annorstädes och avsedd för fastgöring av ett fartygs förtöjningsgods.

Morsefyr = fyr som visar morsesken.

Motorseglare = generell benämning på fartyg som för framdrivningsändamål är utrustat med både segel och motor.

Motortorpedbåt = litet, motordrivet, mycket snabbgående örlogsfartyg bestycket med torpedtuber och automatpjäser.

Motsjö = sjö som går i motsatt riktning mot fartygets kurs.

Mulna = sägs det göra då det drar upp moln på himlen.

Musa = man musar en hake om man med en bit garn eller mjuk järntråd binder om hakens öppning.

Musköteri = ett antal man på större örlogsfartyg som uttagits för post och honnörstjänst.

Myteri = när besättningen tar över kommandot av fartyget, mot befälets vilja.

Märbling = klent, lätt tjärat garn som användes till mindre bänslar och segelmakeriarbeten.

Märbspik = verktyg som användes ex. vis vid splitsningsarbete.

Mäss = särskilt rum ombord i örlogsfartyg där vissa medlemmar av besättningen gemensamt intar sina måltider och ibland också är förlagda.

Mönja = rött, rostskyddande färgämne.

Mönstra av = lämna sin tjänst och gå iland.

Mönstra på = gå ombord och påbörja sin tjänst.

N)

Nagelbänk = anordning i trä avsedd för att fastgöra fall, skot och övrigt tågvirke.

Naja = med lina eller garn surra eller bänsla två föremål tillsammans.

Nakterhus = ställning vanligt vis gjord teak eller metall, i vilken en kompass upphängdes, oftast finns även belysning.

Natta = är att i varmt klimat spola vatten över däckets så att det ej spricker.

Nautisk mil = enhet för att ange avstånd till sjöss, den 1852 meter lång.

Nej - flagga = internationella signalflaggan N, som hissad ensam betyder nej.

Neptunus = havets och sjöfartens gud enligt romerska mytologin.

Nollmeridianen = den meridian från vilken longituden räknas, Greenwich meridian.

Norrsken = ljusfenomen på natthimlen oftast förekommande i norr på norra halvklotet.

Nos = ibland förekommande benämning på förstäven på ett fartyg eller båt.

Nottalja = nödtalja, anordning som användes vid nödstyrning.

Nyckstek = knyckstek, ett halvslag med öga som användes vid beläggning av skot i segelbåtar, är lätt att få loss.

Nåt = skarven mellan intill varandra liggande plankor i bordläggning eller däck.

Nödhamn = hamn eller ankarplats som uppsöktes av fartyg som befinner sig i nödsituation, beroende på hårt väder eller annan orsak.

Nödljus = ingår i utrustningen på en livbåt, däribland raketer med fallskärmsljus.

Nödmast = provisorisk mast ofta uppriggad av olika reservspiror och rundhult, för att fortsatt segling.

Nödsändare = en ombord i större fartyg befintlig radiosändare som har en egen kraftkälla, det finns även mindre batteridrivna som användes bl.a. i nöjesbåtar.

O)

Obefaren sjöman = sjöman som ej gjort tjänst till sjöss så länge, att man kan sitt yrke ordentligt.

Obemannad = utan personal, ex. vis obemannad fyr.

Oktant = instrument för mätning av himlakroppars höjder till sjöss.

Oljekläder = vattentäta kläder.

Oljepåse = påse eller säck, tillverkad av segelduk och som användes för att dämpa grov sjö, påsen fylldes med trassel och tungflytande olja.

Ombord = inom eller på ett fartyg.

Ombordläggning = kollision mellan två eller flera fartyg.

Ombordläggningsreglementet = sammanfattande benämning på de internationella föreskrifter som gälla för trafiken till sjöss.

Operation = i militärt hänseende ett företag som innebär förflyttning av stridskrafter, ex. vis mineringsoperation, framstöt, konvojoperation.

Oregon pinne = amerikanskt träslag, ofta använt inom skeppsbyggeriet bl.a. som däcksbeklädnad.

Orkan = ursprungligen benämning på mycket häftiga stormar i farvattnet kring de västindiska öarna, enligt Beauforts skala 12 eller mera.

Ostindiefarare = benämning på de stora och väl utrustade handelsfartyg som under 1600 - 1700 talen tillhörde de ostindiska kompanierna i skilda länder.

Otjärat tågvirke = ursprungligen tågvirke av otjärad hampa, numera i allmänhet även annat tågvirke som ej är tjärat, Manila, sisal m.m.

P)

Palma = hala ett tåg genom att växelvis flytta händerna.

Pansarskepp = medelstort, pansrat örlogsfartyg med svår huvudbestyckning.

Paraddag = sådan allmän flaggdag då ur militär synpunkt särskilda föreskrifter skola iakttagas utöver de som gälla på allmän flaggdag.

Paraplyankare = skålkankare, ankare bestående av en rund skålformig skiva.

Paravan = anordning som skyddar ett fartyg från gå på förankrade minor.

Part = benämning på ett tågs olika delar, ex. vis löpande part, halande part m.m.

Passad = namn på de vindar, som året om regelbundet blåsa från högtrycksbältena på c:a 35 grader nord och sydlig bredd mot ekvatorialområdet.

Passare = instrument som användes vid sjökortsarbete.

Patentankare = speciellt ankare som skiljer sig markant från äldre tiders ankare, patentankare började komma i bruk under senare delen av 1800 - talet.

Patentfärg = speciellt bottenfärg, som är giftig för att skydda båtbottnen mot växer och andra beläggningar.

Patentlogg = släplogg.

Patentrev = ursprungligen mekanisk revingsmetod, dit räknas dagens rullrevsanordningar.

Paternosterverk = ett slags mudderverk, som mest kommer till användning vid muddring i lerbotten.

Pejla = utröna riktningen till ett föremål.

Pejlskiva = instrument som användes vid pejling.

Peke = bogspröt.

Penteri = serveringsrum ombord, där förvaras porslin, glas m.m. som hör till matbordet.

Periskop = optisk instrument försett med prismor och speglar, finns bl.a. ombord i ubåtar.

Permanent vindar = ex. vis passadvindar.

Pest = akut och mycket allvarlig infektionssjukdom som äldre tider skördade många människoliv.

Pinnkompass = en träskiva som förr användes på segelfartyg för att uttaga fartygs kurs vid bidevindsegling.

Pir = konstruktion som skyddar en hamn för störningar på grund av sjögång.

Pirhuvud = yttersta delen av en pir.

Plattgattad = sägs en båt vara om den har en akterspegel.

Platting = klent, flätat tågvirke tillverkat för hand.

Plattvakt = vid örlogsflottan uppdelas eftermiddagsvakten i två plattvakter, den första mellan 16 - 18 och den andra mellan 18 - 20.

Pliktankare = mycket stort ankare som förr i tiden användes i stora segelfartyg vid ankring i storm på utsatta ställen.

Pliktbyggare = roddare som ror på den förligaste toften i en roddbåt.

Plimsoll Samuel = engelsk politiker och socialreformator som ägnade mycket tid för att förbättra sjömannens villkor och speciellt säkerheten till sjöss.

Plimsollare = föråldrat uttryck för icke sjövärdigt fartyg.

Plimsollmärke = äldre uttryck för lastmärke.

Pollare = anordning för fastgörande av fartygs förtöjningar.
Ponton = bred, flatbottnad konstruktion och mycket flytkraftig.
Poop = överbyggnad akterut, belägen på väderdäck.
Poseidon = Havets gud enligt grekiska mytologien.
Position = det ställe till sjöss där ett fartyg befinner sig, vid ett visst tillfälle.
Preja = anropa och muntligen meddela sig med ett annat fartyg, oftast förekommande under mörker.
Pressa med segel = föra för mycket segel än vad omständigheterna medger.
Prick = flytande förankrat sjömärke.
Pris = fartyg uppbringats till sjöss under krigstid och som har prisbesättning ombord.
Propeller = anordning för framdrivning av bl.a. fartyg.
Propellervatten = de strömningar som uppstår på grund av en fartygspropellers rotation i vattnet.
Proviant = innefattar de livsmedel ett fartyg medför de ombordvarandes räkning.
Pråm = farkost som saknar eget framdrivningsmaskineri.
Pumpa läns = ösa eller med pump tömma ett fartyg på vatten.
Puttingvant = små vant av rundjärn.
Pynt = ändan av något, ex. vis en udde.
På bogen = riktning mellan rätt förut och tvärs ut, ungefär 45 grader förifrån räknat på varje sida av fartyget.
Påbyggnad = däckshus eller överbyggnad på ett fartyg.
På drift = rörelse utan bestämt mål.
På låringen = riktning mellan tvär ut och rätt akterut, ungefär 135 grader förifrån räknat på varje sida av fartyget.
På väg = sägs ett fartyg vara då det inte ligger till ankars, förtöjt vid land eller står på grund.

Q)

Inga uppgifter!

R)

Radar = navigationsinstrument.
Radarreflektor = anordning som placeras så högt som möjligt över däck, avsikten är att de radiovågor som utsändes från ett fartyg med radaranläggning skall reflekteras.
Radionavigering = navigering med hjälp av radiolokalisering.
Radiopejlapparat = hjälpmedel som bygger på radiovågor och som kan användas vid pejling.
Radiotelefon = telefon som bygger på radiovågor.
Raketapparat = användes för att skjuta iväg en lina från land och ut till en nödställd båt.
Raketkanon = kraftigare typ av raketapparat.
Ramantenn = rörlig antenn som användes bl.a. vid radiopejling.
Ramma = med ett fartyg stävrätt gå på ett annat fartyg, förr i tiden ett vanligt sätt att sänka fienden.
Rank = instabil.

Rappa ur = sker ex. vis när ett skot rusar ut från ett block.

Ratt = hjul försett med handspakar varmed styrinrättningen och därmed också manövreras.

Redare = person som äger fartyg.

Redd = vattenområde utanför en hamn, där fartyg kunna ankra och ligga tämligen skyddade.

Rederi = företag som bedriver transport av gods eller passagerare till sjöss.

Redlöst = sägs ett fartyg vara då det är så skadat att det ej längre kan manövreras.

Regatta = en större samling båtar eller fartyg oftast i samband med tävling.

Registerton = rymdmått som användes vid skeppsmätning.

Reling = den över däckslinjen uppskjutande kanten av fartygssidan eller brädgången.

Relingsmaning = form av honnör som på örlogsfartyg i vissa fall ges för kunglig person eller statsöverhuvud.

Remmare = större i öppet farvatten utsatt flytande sjömärke.

Rep = tågvirke.

Reservfyrskropp = fyrskropp som ersätter ordinarie då detta är indraget av någon anledning.

Reservstyrapparat = anordning som måste finnas ifall den ordinarie styranordningen inte fungerar.

Rev = 1 i regel långsträckt uppgrundning av havsbotten ex. vis ett sandrev. 2 del av ett segel varmed dess yta kan minskas.

Reva = minska segelytan.

Revlöddra = anordning med en rundkaus som användes vid revning.

Rida = ex. vis rida ut en storm.

Rigg = gemensam benämning på ett fartygs eller en båts master och rundhult, stående och löpande gods samt segel.

Riggskruv = äldre uttryck för vantskruv.

Rodd = med hjälp av åror framdriva en farkost genom vattnet.

Roddare = person som vid rodd bemannar en åra.

Roder = anordning med vilket man kan styra båten, oftast är rodret placerat i fartygets akter, men det finns även fartyg som har roder i förstäven.

Roderkvadrant = anordning för överförande av styrkraften till rodret.

Rodermalja = roderbeslag.

Roderskvallra = anordning med vars hjälp rodrets läge kan avläsas t.ex. från kommandobryggan.

Rodertapp = fingerling.

Ropare = megafon.

Rorgångare = den person som styr fartyget.

Ror i lä = kommandoord vid genomvindsvändning.

Rorkult = rorpinne.

Roslagsskuta = äldre seglande lastfartyg.

Route = även rutt, ett till sjöss använt uttryck för den väg ett fartyg tillfälligt eller i allmänhet följer.

Ruff = uppbyggnad över öppning i däck på mindre farkoster, särskilt på segelbåtar.

Rullning = ett fartygs rörelse i tvärskeppsriktningen (sidled).

Rum sjö = öppet vatten.

Runda = passera bortom ett föremål, ex. vis runda ett sjömärke.

Rundgattad = sägs en båt vara om den har en avrundad akter.

Rundhult = gemensam benämning på rår, bommar, gafflar m.m. som användes i rigg eller för andra ändamål ombord, tillverkas oftast av trä, men kan även vara av metall.

Rundhus = gångna tiders toaletter ombord i segelfartyg.

Rundtörn = ett varv runt en pollare.

Runnare = person i äldre tider skaffade besättningsmän till fartyg mot kontant ersättning, en skum hantering som numera inte finns mer.

Rutin = dagordning ombord i ett fartyg, det finns sjörutin och hamnrutin.

Rymma = sägs vinden göra då den drar sig akter över och sålunda blir gynnsammare för segling.

Ryttare = de travare som finns i ett segels lik och som löper i en på masten fastsatt skena då man hissar seglet.

Rå = ett långsträckt rundhult avsmalnande mot ändarna som användes i råseglare för att utgöra för vissa segel, tillverkades både av trä och järn.

Råbandsknop = klassisk sjömansknop.

Råk = större eller mindre område av öppet vatten inom ett i övrigt isbelagt vattenområde.

Råmanning = speciellt honnör som på segeltiden gavs på råriggat örlogsfartyg för kungliga personer och statsöverhuvuden.

Råsegel = rektangulärt segel underslaget till en rå.

Råseglare = segelfartyg, vars rigg till större delen består av råsegel, såsom fullriggare, barkskepp m.fl.

Råtackling = tackling som i huvudsak uppbär råsegel.

Råttskydd = rund plåtskiva med hål i centrum som träs över förtöjningsgoods och som skall hindra råttor från att ta sig ombord i fartyget.

Räddningsbåt = båt eller fartyg byggt speciellt för att undsätta nödställda till sjöss, den första i Sverige anskaffades år 1854 och placerades vid Sandhammaren.

Räddningsklocka = apparat avsedd för bärgning av personal från en sjunken ubåt.

Räddningskorg = korg som den skeppsbrutne transporteras i vid räddning med raketapparat.

Räddningskryssare = räddningsbåt.

Rätt så = order till rorsman att styra den kurs som fartyget stävar då ordern ges.

Rättvisande bäring = vinkeln mellan rättvisande nordriktningen och riktningen till ett föremål.

Rättvisande kurs = vinkeln mellan rättvisande nordriktningen och ett fartygs långskeppslinje.

Röjel = ett råsegel.

Röring = den ring som fanns på äldre ankare för att fästa ankartåget i, nutida ankare finns i regel en stor schackel.

Röringsstek = knop, stek varmed ankartåget förr fästes till ankaret.

Röst = små plattformar på utsidan av äldre segelfartyg och som tjänstgjorde som fäste för bl.a. stag m.m.

S)

Sacka = sägs en båt eller fartyg göra, när det blir efter i förhållande till ett annat fartyg .

Salning = anordning som uppbär en märs ombord i ett segelfartyg.

Salutdag = sådan allmän flagg och paraddag då salut skall avges.

Sambordsplankan = den i träfartyg närmast kölen sittande bordläggningsplankan.

Sampan = liten typisk båt som förekommer i japanska och kinesiska farvatten.

Samsa = rätta till.

Santa Maria = Kolumbus flaggskepp vid hans resa över Atlanten år 1492 och som ledde upptäckten av Amerika.

Sarg = skyddskant kring sittbrunnen i små fartyg och båtar.

Sarassohavet = område i Nordatlanten öster om Bahamaöarna och känt för den riktiga förekomsten av tång.

Saxa segel = görs vid platt läns, man har storseglet på ena sidan och förseglet på den andra, vilket innebär att man får större dragande segelyta.

Schackel = bygel av järn eller metall som i ändarna är förenad med en gängad bult, mycket användbar.

Segelbåt = kallas båt som framdrivs med segel.

Segelduk = mer eller mindre grovt tyg tillverkat i olika material bomull, siden, nylon m.fl.

Segelfartyg = fartyg vars enda framdrivningskraft är segel.

Segelgarn = två till sextrådigt löst slaget garn.

Segelkapell = skydd tillverkat av tyg avsett för att skydda ett segel som är beslaget.

Segelkoj = rum ombord i fartyg eller båt och som användes till förvaring av segel m.m.

Segelmakare = yrkesman ombord i större segelfartyg och vars uppgift var att reparera och sy segel.

Segelrännan = för fartyg avsedd passage genom eller vid sidan av t.ex. en minering.

Segelställ = fullständig segelutrustning för ett segelfartyg eller en segelbåt.

Segelsömmare = yrkesman ombord i stora segelfartyg som biträdde segelmakaren, eller som själv fungerade som segelmakare i mindre fartyg.

Segelsömmarhandske = segelhandske som skyddade handen mot skador vid arbete med att sy eller reparera segel, finns även en s.k. likhandske som användes speciellt vid arbete med seglets lik, därav namnet.

Segelyacht = i regel större, sjöduelig segelbåt inredd så att besättningen kan leva ombord.

Seglation = uttryck för segling och sjöfart och som numera används huvudsakligen för att beteckna det mindkusttonagets säsong.

Sejnfall = flagglina, smäcker lina som användes till att hissa flaggor och signaler, namnet sejnfall har det fått efter det gamla uttrycket "sejn" som betyder signal.

Sejsing = tillkapad längd av klenare tågvirke och avsedd för olika ändamål, främst för beslagning av segel, oftast är sejsingen försedd med ett splitsat öga i ena ändan.

Sekond = fartygschefens närmaste man ombord i större örlogsfartyg och är hans ersättare vid behov.

Semaforflagga = flagga av vitt och rödflaggduk fästad vid en käpp.

Semafor signaler = signalering medelst semaforflaggor, ett numera avskaffat som hade sina brister bl.a. att det inte gick använda under den mörka delen av dygnet.

Sextant = navigationsinstrument som fortfarande är i bruk.

Shanty = ett slags sjömanssånger som förekom under segelfartygens tid, användes även under arbetet ex. vis vid hivande av ankaret.

Shelterdäckt fartyg = allmänt förekommande typ av torrlastfartyg.

Ship - shape = internationellt vedertaget engelskt uttryck och som betecknar "ordning och reda ombord".

Sidoljus = gångljus.

Signalfigur = enligt sjövägsreglerna sådana tecken som klot, cylinder m.fl. som vid tillfällen skall föras utöver de föreskrivna skeppsljusen.

Signalpistol = speciell pistol som användes vid avskjutandet av nödsignaler.

Signalraket = nödsignal.

Signalrå = en mindre med block och sejnfall försedd rå, användes för hissande av signalfloggor.

Sikt = luftens genomskinlighetsgrad.

Siren = apparat som användes ombord för att avge signalljud.

Sisal = fibrer från agaveplantan och som användes vid tillverkning av tågvirke.

Sittrum = det på däckade båtar akterut belägna nedsänkta utrymmet, kallas ibland för sittbrunn.

Självlössande fartyg = fartyg som oberoende av hamnens lastanordningar och arbetare kan lossa sin last.

Självlänsande = kallas en båt eller utrymme ombord som har en vattentät durk ovan vattenlinjen och från denna durk ett avloppsrör till sjön.

Självräsande = kallas båt eller fartyg som ej kan förbli i kantrat läge eller ligger med kölen upp.

Sjöartiklar = kallades förr krigslagarna vid flottan, de äldsta tillkom på Gustav Vasas tid vore mycket hårda.

Sjöbefälsskola = skola som har till uppgift att utbilda fartygs och maskinbefäl på svenska handelsfartyg.

Sjöben = uttryck som anger förmåga att röra sig på ett fartygsdäck under sjögång.

Sjöbod = hus vid sjöstranden eller byggt på stolpar i vattnet invid sjöstranden, avsett för förvaring av båtar, utrustning m.m.

Sjöbuss = 1 gammal välbefaren sjöman av den numera inte så vanliga "salta" kärva typen. 2 benämning på mindre, färjeliknande farkost som användes för person och godstrafik kortare sträckor i en skärgård eller mindre farvatten.

Sjöfart = som innefattar all samfärdsel till sjöss och därmed sammanhängande verksamhet.

Sjöfartsbok = identitetshandling för en sjöman och tillika tjänstgöringsbok och som utfärdas av det sjömanshus där sjömannen är inskriven.

Sjöfartsverket = statlig myndighet som handlägger frågor om sjöfarten i Sverige.

Sjögång = vågrörelser på havet av mera betydande storlek.

Sjöhorisont = den cirkel på jordytan där himmel och hav syns mötas.

Sjöjungfru = mystiskt väsen som enligt folktron förekommer i sjöar och hav, enligt fantasien en vacker och tilldragande varelse med långt hår, underkroppen är fisklik.

Sjökapten = titeln på en person som innehar sjökaptensbrev och har viss sjöpraktik.

Sjökast = överbordkastning av last, ex. vis vid nödläge.

Sjökista = sjömans kista, kista som sjömän förr i tiden använde som koffert, en mindre typ kista kallas sjöskrin förekommer fortfarande men i liten utsträckning.

Sjökort = karta över ett vattenområde med angränsande land, avsedd för bruk till sjöss.

Sjökrig = sammanfattande beteckning på krigföring till sjöss.

Sjökrigsskola = för marinen gemensam utbildningsanstalt, avsedd för grundläggande utbildning.

Sjömaning = gemensam benämning på arbeten ombord som avse tågvirke och wire, splitsning, knopslagning m.m.

Sjömansförmedling = arbetsförmedling för ombordanställda.

Sjömanskap = uttryck för det sätt varpå besättningsman utför sitt arbete ombord i ett fartyg, till gott sjömanskap hör skicklighet och omdöme framförallt.

Sjömansmässigt = att handla rätt i olika situationer.

Sjömanspass = sjöfartsbok.

Sjömanspräst = präst som verkar helt eller vid sidan av annan prästerlig uppgift inom sjömansvården.

Sjömansspråk = ett mycket gammalt språk som talas och förstår främst av sjöfolk.

Sjömil = äldre benämning, 7420 meter lång.

Sjömärke = byggnad, ställning, prick, boj eller dylikt utgörande orienteringspunkt för sjöfarten.

Sjömätning = kallas det arbete som utfördes för att kartlägga kuster och vattenområden, de mätningsskartor som uppgörs ligger sedermera till grund för framställningen av sjökort.

Sjömätningsskiff = specialbyggt maskindrivet fartyg som är utrustat för att direkt och genom användande av små motorbåtar, utföra sjömätning.

Sjönöd = befinna sig i allvarlig fara.

Sjöofficer = officer vid örlogsflottan.

Sjöreserven = traditionsrik benämning på ett organ vid svenska örlogsvarv som ombesörjer sjötransporter, bogseringar, förhalningar, tillser kajer, förtöjningsplatser och icke rustade fartygs förtöjningar.

Sjöräddning = organisation som larmas från en telefon och som i sin tur larmar närmaste kustradiostation vilka sedan kontaktar de organ som behöver ingripa i den aktuella situationen.

Sjöräddningsstation = station vid kusten som är försedd med personal och utrustning för att undsätta nödställda till sjöss.

Sjöräddningssällskapet = organisation grundad år 1907 och med uppgift att verka för ett ökat intresse för sjöräddningsverksamhet.

Sjöröveri = förr i tiden en verksamhet som gick ut på att plundra fartyg för egen vinnings skull.

Sjösjuka = den vanligaste formen av s.k. rörelsesjuka, obehagligt för den som drabbas.

Sjöskadat = sägs gods vara som skadats av lastrum inträngande vatten.

Sjöskrin = mindre form av sjökista.

Sjöslag = strid mellan större sjöstyrkor.

Sjöstyrka = benämning på ett större örlogsfartyg, sammanförda i flotta, avdelning eller annat fartygsförband och som sammandragits tillfälligt eller för viss tid.

Sjösurra = surra fast lösa föremål ombord så att dessa ej komma drift eller gå överbord.

Sjösäck = säck tillverkat av speciell segelduk och avsedd att förkläder och andra tillhörigheter, i örlogsflottan är den svartmålad och i den finns en vit säck avsedd för rena underkläder och dylikt.

Sjövakt = förrättas när fartyg är till sjöss eller när vissa omständigheter så kräva.

Sjövärt = uttryck för riktning ut mot fritt vatten.

Sjövägsregler = föreskrifter som reglerar fartygs rörelser och uppträdande i största allmänhet.

Sjövärdighet = ett fartyg anses sjövärdigt då det uppfyller vissa krav såsom bemanning, stabilitet, utrustning m.m.

Skaffa = inta måltid ombord.

Skalkning = vattentät tillslutning av ett fartygs lastluckor.

Skarndäck = den yttersta delen av däcket.

Skepp = benämning som av ålder använts för stora fartyg, numera menar man ett eller flermastat fartyg med rår på alla masterna.

Skeppare = titel för befälhavare på mindre fartyg.

Skepparhistoria = oftast högst otroliga redogörelser för händelser till sjöss och till vilka man oftast inte kan sätta tro till.

Skepparpipa = speciellt konstruerad liten visselpipa som förr i tiden användes ombord i örlogsfartyg, men numera förekommer i mindre utsträckning.

Skeppning = allmän term för sjötransporter.

Skeppsankare = benämning på det äldre klassiska stockankaret.

Skeppsbrott = innebär att fartyget antingen sjunker eller skadas så svårt, ex. vis att det blir vrak.

Skeppsdagbok = loggbok.

Skeppsgossekåren = en numera försvunnen institution som tillhörde flottan och som tillkom under 1600 - talet och uppgift att rekrytera folk till flottan, skeppsgossekåren avvecklades år 1939, livet i skeppsgossekåren var ofta ganska hårt och fostrade goda sjömän.

Skeppsgård = äldre benämning på skeppsvarv under 1500 - och 1600 - talen.

Skeppsklocka = mindre klocka av metall och som förr i tiden användes till att slå glas på, numera användes mest till att avge signal med under tjocka, i örlogsflottan användes skeppsklockan fortfarande ex. vis vid brandlarm m.m.

Skevra = vid båtrod vrida årbladen så att de, när de lyftas ur vattnet efter ett avslutat årtag, komma i horisontellt läge parallellt med vattenytan.

Skifta roder = innebär att direkt lägga om roret från styrbord till babord eller tvärtom och ungefär lika mycket åt den nya sidan som det låg åt den andra.

Skivgatt = i rundhult upphugget hål med insatt blockskiva, ex. vis i en masttopp, där fallet kan löpa.

Skjuta upp = ex. vis tågvirke.

Skolskepp = gemensam benämning för fartyg som användes för sjömansutbildning.

Skonare = segelfartyg med två eller flera ungefär lika höga master.

Skot = tågvirke med vilket ett segel manövreras i sidled.

Skothorn = hörnet i segel, där skotet är fastsatt.

Skotlöddra = löddra som sitter i skothornet.

Skott = väggar i fartygsrum.

Skralna = sägs vinden göra då den drar sig föröver.

Skrota = sägs vinden göra när den är ostadig och ryckvis ändrar riktning.

Skrov = benämning på själva fartygskroppen.

Skräddartalja = mindre treskuren talja med stjärt i det dubbla blocket och som förr användes att sträcka fall och skot.

Skuta = mindre fartyg oftast ett segeldrivet.

Skvallerkompass = tak eller hängkompass placerad i befälhavarens kajuta och avläsbar underifrån.

Skvättbord = på öppna fartyg eller båtar över relingen vertikalt uppsatt bord, eller en på relingen horisontellt lagt plankgång.

Skyfall = mycket häftiga regn ofta i samband med åska.

Skylight = öppning i däckets försedd med glasfönster och skyddangaller, avser att ge dager och luftväxling i underliggande rum, skylightet kan öppnas och stängas underifrån.

Skålkankare = skålförmat ankare som ofta användes på fyrskepp.

Skäddlogg = numera sällan förekommande anordning för att mäta ett fartygs fart genom vattnet.

Skära i = ex. vis träda ett tågvirke genom ett block.

Skärgårdskryssare = kappseglingsbåt av svenskt ursprung.

Skärstock = löstagbar balk som uppbär lastluckor.

Sköra = ex. vis ett segel då det blåser sönder eller skadas.
Skörbjugg = i äldre tider förekommande svår bristsjukdom.
Slack = löst hängande.
Sladd = ändan av ett tåg.
Slag = 1 den sträcka ett seglande fartyg tillryggalägger mellan två vändningar vid kryssning. 2 den rundade övergången mellan fartygssidan och botten. 3 varv med bänslingsgarn eller surring.
Slagning = ex. vis höger respektive vänsterslaget tågvirke.
Slagsida = sägs ett fartyg ha ex. vis om lasten förskjutit sig.
Slagskepp = stort, tungt pansrat örlogsfartyg med svår huvudbestyckning.
Slingerbord = anordning som användes ex. vis för att förhindra servisen från att vid sjögång glida av bordet.
Slingerköl = anordning på slagets utsida för uppbromsning av fartygs tvärskeppsrörelser vid gång i sjö.
Slingra = kombination av rullning och stampningsrörelser.
Slip = ställe där man tar upp mindre och medelstora fartyg.
Slipvagn = vagn avsedd för upptagning av båtar.
Slirstek = stek som är lagt med ögla och som kan dras på avstånd ex. vis vid stormhissning av flagga.
Slup = båt riggad med en mast, även en öppen, mindre båt avsedd för rodd och segling.
Sluss = anordning för att höja eller sänka fartyg, förekommer i kanaler, ex. vis Göta kanal.
Slå glas = sätt att ange tiden under vaktjänst ombord, bruket att slå glas har upphört i handelsflottan men finns ännu kvar i ör

T)

Tackling = äldre benämning på ett fartygs hela rigg men vanligen avseende endast den stående och löpande riggen, icke master och rundhult.
Taga flott = taga loss ett fartyg som står på grund.
Taga hem det lösa = hala hem ett tåg som hänger slakt så att det bliver lagom styvt.
Taga hyra = mönstra på ett fartyg.
Taga på släp = bogsera.
Tagla = med garn ombinda ändan av ett tåg för att förhindra att det slår upp sig, detta kan ske mera omsorgsfullt genom att taglingen sys med segelnål.
Taglingsgarn = garn som användes vid tagling.
Tajt = styvt, åtsittande.
Talja = en anordning bestående av block och ett tåg.
Taljeblock = block som igår i en talja.
Tamp = yttersta ändan av ett tåg, kätting eller dylikt.
Tankfartyg = specialkonstruerat fartyg avsett för flytande last.
Tatuering = punktformiga injektioner i huden av färgämnen och som bilda ett mönster av något slag, ex. vis en figur, ett fartyg eller annat motiv, sjömän var förr i tiden oftast tatuerade.
Tavla = fast sjömärke.
Tender = servicefartyg för ett större fartyg.

Termometer = instrument för mätning av temperaturen.

Terrester navigation = navigation som bygger på observationer på föremål i land, genom lodning eller radiopejling.

Territorialgräns = territorialvattens yttergräns.

Territorialvatten = vattenområden som tillhöra dess territorium.

The Seven Seas = litterär benämning på de sju haven.

Tidkula = i äldre tider förekommande anordning som bestod av en stor svart kula som hissades i topp på en mast som var placerad på land, vid ett bestämt klockslag, vanligen klockan tolv Greenwich medeltid, lät man kulan falla och då passade man på att kontrollera fartygets kronometrar, numera får man rätt tid per radio.

Tidvatten = periodiskt återkommande höjning och sänkning av havets yta.

Till ankars = ligger ett fartyg när det kvarhålls på en viss plats medelst ankare.

Till sjöss = sägs i allmänhet ett fartyg vara när det är ute på havet och i regel ur sikte av land.

Till väders = då man befinner sig på en högt belägen plats i förhållande till översta däck på ett fartyg, ex. vis i fartygets rigg.

Timmerman = yrkesman ombord vars arbetsuppgifter består i tillsyn av olika anläggningar ombord, ex. vis livbåtar, ankare, master, däck, lastrumsluckor o.s.v.

Tiohuggare = benämning på slup eller livbåt, avsedd för tio roddare placerade två och två på fem tofter, båt avsedd för åtta roddare kallas åttahuggare, tiohuggare förekommer i marinen och kallas då ibland för valbåt.

Tir = skåran mellan kardelerna i ett tågvirke.

Tira = med garn av passande storlek fylla ut tirarna för att därigenom få en jämn yta.

Tira tampen = i örlogsflottan ett uttryck för att gå före i ex. vis en matkö, det hette att man tirade tampen.

Tjocka = dimma.

Tjänstefartyg = lotsfartyg, Tullverkets båtar m.fl.

Toft = tvär mellan sidorna i en roddbåt inplacerad bänk avsedd för roddare.

Toftvägare = den plankan en toft vilar på.

Ton = det inom skeppsbyggeriet vanligast använda viktmåttet.

Topptecken = förekommer i toppen av ett sjömärke och har olika utseende.

Tornado = amerikanskt namn på virvelstorm.

Torrlast = motsatsen till flytande last.

Trad = sjöfart mellan vissa bestämda hamnar.

Trafiksignaler = förekomma vid vissa rörliga broar samt en del slussar.

Trall = gallerverk oftast i trä, som i större fartyg användes över lucköppningar för att medgiva ventilation, trall förekommer även på andra ställen ombord ex. vis i tvättrum, större segelfartyg förr i tiden ofta trall på halvdäcket och dessa var oftast tillverkade av ädlare träslag.

Transportör = hjälpmedel vid sjökortsarbete.

Trekantsegel = ex. vis fock, klyvare m.fl.

Treslaget tågvirke = tillverkat av tre kardeler, det vanligaste förekommande tågvirket, då det gäller antalet kardeler.

Trimning = 1 genom fördelning av barlast eller last bringa ett fartygs eller en båts djupgående för och akter till önskat läge. 2 genom noggrann insegling få ett segel att stå ordentligt och att med visst arbete få båten i toppform. 3 genom praktiska övningar få besättningen att utföra sitt arbete väl och rätt.

Tripomast = mast med tre ben vilka förenas upptill, en s.k. ostagad mast.

Tross = tågvirke tillverkat på visst sätt trosslaget.

Trossdäck = i örlogsfartyg det understa genomgående däck, här finnas bl.a. förläggingsplatser för besättningen.

Trålare = specialbyggt fartyg i allmänhet ett mindre maskindrivet och som användes vid fiske med trål.

Trängfartyg = i örlogsflottan ingående servicefartyg som har till uppgift att betjäna de stridande örlogsfartygen.

Tränsa = metod att med en lina beslå ett storsegel till dess rundhult.

Tullbord = finns på en roddbåt och är det bord som sitter ovanpå relingen och i vilket årtullarna är infällda.

Tum = gammalt längdmått.

Tung kryssare = kryssare vars huvudbestyckning består av pjäser med större kaliber än 15 centimeter.

Tvärgattad = är en båt som har akterspegel.

Tvärs = riktning vinkelrätt mot långskeppslinjen på ett fartyg, ex. vis tvärs ut om babord.

Tyfon = 1 namn på tropisk cyklon eller orkan. 2 av komprimerad luft driven (i undantagsfall av ånga) mistsignalapparat.

Tågfärja = fartyg avsett för färjetrafik och så konstruerat och utrustat att det kan medföra rullande järnvägsmateriel.

Tågvirke = gemensam benämning på spunna linor och trossar, tåg och rep av olika slag.

Törn = 1 kink. 2 ex. vis ett varv runt en pollare. 3 ex. vis rortörn, utsiktstörn eller annan törn.

Törna in = gå till kojs efter avslutad tjänst eller vakt.

U)

Ubåt = vedertagen förkortning av undervattensbåt, ett örlogsfartyg som kan förflytta sig såväl på som under vattenytan.

Ubåtsjaktfartyg = mindre örlogsfartyg som är speciellt utrustat för ubåtsjakt, ex. vis finns hydrofonanläggning ombord och vidare finns vapen för att sänka eller tvinga upp en ubåt till vattenytan.

Ubåtsljus = speciellt ljus som ubåten för, förutom de vanliga gångljusen.

Underbemannat = sägs ett fartyg vara när dess besättning ej uppgår till för arbetsuppgifterna ombord erforderlig eller av lagen föreskriven storlek.

Udergång = total förlust av ett fartyg.

Underhållsarbete = allt arbete som utförs för att hålla fartyget i gott skick.

Underriggad = är en segelbåt då den har mindre segelyta än som motsvaras av dess stabilitet.

Under segel = på väg med segel satta.

Undervattensskrov = den del av ett fartygs skrov som normalt befinner sig under vattenytan.

Upphinna = hinna fatt och därefter i regel passera ett annat fartyg.

Upphugning = nedskrotning av fartyg.

Uppläggning = betyder att fartyget under någon tid ej är i tjänst utan ligger förtöjt eller till ankars, vanligen är hela besättningen avmönstrad, ex. vis vinteruppläggning.

Upp och ned = uttryck som användes vid lättning av ett ankare och innebär att ankarkätningen i det närmaste hänger lodrätt under klyset och snart är lätt, och därmed även ankaret.

Urlastning = lossning.

Utlöpa = sägs ett fartyg göra när det lämnar hamn eller redd och går till sjöss.

Utombords = utanför ett fartygs skrov eller i vissa fall, på yttersidan av skrovet.

Utombordsmotor = motor som hänger på utsidan av skrovet.

Utprickning = system bestående av sjömärken såsom bojar, prickar m.m.

V)

Vackert = kommandoord som betyder att ta det lugnt, ex. vis vid halande i ett tåg.

Vaka = uttryck för hur ett fartyg rör sig i sjön.

Vakare = liten boj, träklots eller dylikt som förankrats i syfte att utvisa en ankarplats eller ett fiskeredskap, såkallad fiskevakare.

Vakthavande = befälsperson som förrättar vaktjänst.

Vaktklocka = skeppsklocka.

Vaktman = person som under ett fartygs hamnuppehåll sköter bevakningen av fartyget.

Vaktombyte = sker när en vakt eller en hel vaktstyrka avlöser en annan vakt eller vaktstyrka.

Vakt om vakt = form av vaktjänst som innebär att ena halvan av besättningen går vakt under fyra timmar, den andra halvan går vakt under de påföljande fyra timmarna o.s.v.

Vakt på däck = vaktjänst på däck.

Vaktjänst = viktig del av tjänsten ombord i ett fartyg, särskilt när fartyget är till sjöss, det fodras personal till olika uppgifter ex. vis rorgångare, maskinpersonal och dessutom för hastig påkomna uppgifter såsom livbåt m.m.

Valv = bordläggningen akter om akterstaven på ett rundgattat fartyg.

Vant = vire tillhörande stående riggen på ett fartyg och som stöttar masten i sidled.

Vantskruv = spännskruv, bestående av en höger och en vänstergängad skruv i en gemensam gängad skruvhylsa, i örlogsflottan kallas vantskruven för skruvtackel.

Varp = ett tåg fäst till mindre ankare och som i äldre tider användes till förhala eller förflytta fartyg i hamn eller i en trång farled, där man ej kunde ta sig fram på annat sätt.

Varpankare = var det minsta ankare som äldre tiders fartyg hade ombord och var alltid av skeppsankartyp, numera ingår inte varpankare längre i ett fartygs utrustning.

Varsko = uttryck som användes ombord, detsamma som att meddela eller underrätta.

Varv = anläggning för byggnad, utrustning, underhåll och reparation an fartyg eller båtar.

Vatersegel = ledsegel som sattes under vaterbommen.

Vaterstag = stag som stöttar bogsprötet nedåt mot staven.

Vattenbåt = mindre i regel maskindriven tankbåt som användes i hamnar för att förse fartyg med färskvatten.

Vaterbom = långt, smäckert rundhult som på örlogsfartyg och även större yachter utsätter till ankars för att användas vid förtöjningar av båtar.

Vattenkagge = med dricksvatten fylld kagge som ingår i utrustningen av livbåtar.

Vattenlinje = en linje målad på utsidan av skrovet och som markerar övergången mellan fribord och undervattenskroppen.

Vattenport = länsport.

Vattenväg = naturlig eller konstgjord farled ex. vis skärgårdsled, kanal eller dylikt.

V- botten = bottenform speciellt på mindre snabbgående motorbåtar.

Vega = det fartyg på vilket Nordenskjöld och hans expedition färdades vid utforskandet av Nordostpassagen.

Vevling = smäcker lina av tjärad hampa som sträcks mellan vanten på ett fartyg för att utgöra

fotsteg för manskap som skall äntra till väders.

Victoryfartyg = fartygstyp som byggdes i mycket stor serier under andra världskrigets slut i USA, det fanns i två olika versioner.

Vik = inbuktning i kustformation som ibland vid vissa tillfällen kunna erbjuda skydd och tillfällig ankringsplats för mindre fartyg och båtar.

Vimpel = långsmalt och i yttre ändan spetsigt och ofta kluvet band av flaggduk, vimplar föres i örlogsflottans fartyg eller i båt som befälstecken.

Vimpelstake = smäcker stång som uppsätts i förstäven i örlogsfartygs båtar då befälstecken föres.

Vind = luft i rörelse.

Vinda = ta hem ett tåg eller kätting med hjälp av spel eller liknande anordning.

Vinddriven = sägs om ett segelfartyg som i hårt väder driver vind för våg.

Vinden drar sig medsols = högervridande.

Vinden drar sig motsols = vänstervridande.

Vindfana = vindriktningsvisare.

Vindflöjel = en strutformig anordning av flaggduk som hissas på masttoppen och som anger den skenbara vindriktningen.

Vindhastighet = vindens väg per tidsenhet.

Vindkantring = plötslig ändring i vindens riktning och uppgående till minst 45 grader.

Vindmätare = instrument för att mäta vindhastigheten.

Vindriktning = den riktning varifrån vinden blåser.

Vindriktningsvisare = instrument för benämning av vindriktningen.

Vindstyrka = vinden uppskattad enligt Beauforts skala.

Vindstöt = plötsligt och kortvarig ökning av vindhastigheten.

Vindöga = riktning rätt mot vinden.

Vinsch = spel som användes vid lastning och lossning och med hjälp av fartygets egna lastbommar.

Vinterprick = mindre och mera stabil typ av prick som i vissa farvatten utsätts vintertid som ersättning för ordinarie prick eller boj.

Virvelstorm = cyklon eller tromb.

Vissla = siren eller dylikt, ofta driven av tryckluft eller ånga.

Vojt = enkel maskin av trä som förr i tiden användes för att spinna kabelgarn, kallas också Faxis vojtt.

Votivskepp = miniatyrskepp som placerats i en kyrka.

Vrak = i allmänhet större föremål utan synlig ägare, flytande eller av vind och sjö uppvräkt på en strand oftast illa åtgånget, så det är odugligt.

Vrakboj = boj som är utlagd för att markera ett vrak.

Vrakeka = större öppen blekingseka som var riggad med ett högt, smalt loggertsegel.

Vrakfyrskipp = fyrskepp som ibland läggs ut i mycket starkt trafikerade farvatten för att utmärka sjunkna vrak.

Vrakprick = prick som är utlagd för att markera ett vrak.

Vricka = ett sätt att med en lång smal åra placerad på akterspegeln, framdriva en båt medelst att växelvis skära åran snett genom vattnet, från sida till sida.

Vågbrytare = pir, anordning utanför eller invid hamninlopp och som skall lämna skydd mot sjögång m.m.

Vågdal = fördjupning som uppstår mellan två vågtoppar.

Västskekomass = magnetkompass i volken kompasskivans tyngd till största delen uppbärs av en vätska.

Växande kort = Mercatorkort.

Växelfyr = fyr som visar växelsken.

Växlande vind = ostadig vind, vind som ofta och hastigt ändrar riktning.

X)

Inga uppgifter!

Y)

Yacht = en för sport och nöjesändamål konstruerad större båt.

Yawl = typ av segelfartyg.

Ytterhamn = del av hamn som ligger utanför det egentliga hamnområdet.

Z)

Inga uppgifter!

Å)

Ångfartyg = fartyg som framdrivs med något slags ångmaskineri.

Åra = redskap för framdrivande av båt medelst handkraft.

Årtull = anordning som ger fäste för en åra.

Ä)

Äldste chef = inom örlogsflottan benämning på den till tjänsteställningen främste bland cheferna.

Älvsnabben = ankarplats i Stockholms skärgård, där finnes det s.k. "Älvsnabbsmonumentet", ett mycket högt och väl synligt monument.

Äsping = mycket gammal benämning på skeppsbåt, barkass, vilken upprätthöll förbindelse med land, den användes till transport av manskap, materiel och var även avsedd att användas som "bogserare".

Ö)

Öga = ögla på tågvirke, antingen splitsat, bänslat, lagt eller knopat.

Ögonblock = block med öga i stroppen.

Ögonsplits = splits som bildar ett öga, mycket användbar i många sammanhang.

Öppen båt = båt utan däck.

Öppen hamn = oskyddad hamn.

Öppen kust = kust utan skärgård.

Öppen redd = ankarplats nära öppna sjön och som bara vid vissa tillfällen kan lämna skydd.

Öppen vind = vind som blåser från en riktning akterligare än sex streck förifrån.

Örlogsbas = i fred organiserad plats där en sjöstyrka kan förläggas, få viss service ex. vis reparationer utfärda, komplettera förråd m.m. men även i regel också kunna operera under krig.

Örlogsdepå = örlogsbas av begränsad omfattning.

Örlogsfartyg = flottans och kustartilleriets fartyg eller andra fartyg som står till marinens förfogande.

Örlogsflagga = örlogsfartygets nationalflagga.

Örlogsflotta = benämningen på ett lands bestånd av örlogsfartyg.

Örlogsgaljadet = befälstecken.

Örlogsstandert = befälstecken.

Örlogsvarv = speciellt varv avsett för flottans fartyg.

Örlogsvimpel = befälstecken.

Öskar = skopliknande föremål som användes för bortskaffande av mindre mängd vatten ur en båt.

Överbord = ex. vis " man över bord".

Överbyggnad = påbyggnad på ett fartygs huvuddäck.

Överensfyrar = ensfyrar.

Överhala = ex. vis ett skot, så att det går fritt vid genomvindsvändning.

Överhalning = kraftig rullning av ett fartyg åt endera sidan orsakad av någon grov sjö, en kraftig tillrättavisning för ett begånget fel kallas ibland för överhalning.

Överhandsknop = knop lagd på ändan av ett tåg, användes mest som " stoppknop".

Överhandsväder = mycket hårt väder och ofta kommer det hastigt på.

Överriggad = är en segelbåt om den har större segelyta än som motsvaras av dess stabilitet.

Översiktskort = typ av sjökort.

Övningsfartyg = i regel äldre örlogsfartyg som särskilt inrättas och under fredstid främst utnyttjas för utbildningsändamål och som ger eleverna en uppfattning om materialens sätt att fungera till sjöss, s.k. skolskepp räknas även hit.

The End!